

Szakmai beszámoló**A Darabos család hagyatékának megvásárlása**

**Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma
Pályázati azonosító: 204110/00708**

1. A szerzeményezés nyomán a múzeumban került műtárgyak jegyzéke

A Munkácsy Mihály Múzeum által megvásárolt hagyaték a műtárgyjegyzék-táblázatban szereplő, előzetes felmérés alapján kiválasztott tárgyakat tartalmazza. A bútorok, berendezési tárgyak, textíliák, viseleti darabok, használati eszközök, gyermekjátékok, iratok, könyvek két békéscsabai család, az Uhrin- és a Darabos család Darabos János tanár által megőrzött, közel másfél évszázad tárgyi emlékeit felölelő hagyaték, amelyhez nyomtatott és kéziratos családi dokumentumtár is tartozik.

A pályázati támogatás által megvalósított szerzeményezés nyomán az alább felsorolt műtárgyak kerültek a Munkácsy Mihály Múzeum néprajzi- és történeti gyűjteményébe, összesen 500.000 Ft értékben.

Néprajzi gyűjtemény				
Megnevezés, leírás	Kor	Leírás, használat	Ár	Leltári szám
Festett láda	1871	Kék alapon virágmotívumokkal, fedelén Pataj Jutka felirattal	50.000 Ft	2019.38.1.
Karos pad	19. sz. vége	Barna-sárga, flóderezett	20.000 Ft	2019.39.1.
Lengő pad	19. sz. vége	Barna-sárga, háttámlája áttört	10.000 Ft	2019.40.1.
Tálas	1875	Az Uhrin család tulajdona volt	15.000 Ft	2019.41.1.
Függönykarnis	1890-1910 között készült	Esztergályozott	5.000 Ft	2019.42.1.
Függönykarnis	1890-1910 között készült	Esztergályozott	5.000 Ft	2019.43.1.
Törölközőtartó	20. sz. eleje	Barna, esztergályozott	3.000 Ft	2019.44.1.
Tálas	20. sz. eleje	Kisméretű, fehérre festett	3.000 Ft	2019.45.1.
Textil gyász garnitúra	1910-es évek	16 db-ból álló, fekete motívumokkal	30.000 Ft	2019.46.1. - 2019.46.16.
Dísz törölköző	1897	Keresztelőre készült	10.000 Ft	2019.47.1.
Gyászszalag	1918	Darabos János (Békéscsaba, 1892.	2.000 Ft	2019.48.1.

		szept. 02.– Gallio, Olaszország†1918. június 18.		
Horgolt pólyakötő	1892	Szlovák nyelvű felirattal	5.000 Ft	2019.49.1.
Szalvéta szett (4 db)	20. század	Körben piros csík- és szedettes mintával, fehér hímzett Mária felirattal	4.000 Ft	2019.50.1. 2019.50.2. 2019.50.3 2019.50.4.
Szakajtó kendő	19. század vége	Világoskék szőtt motívummal	2.000 Ft	2019.51.1.
Szakajtó kendő	20. század eleje	Piros csíkmintával, J monogrammal	2.000 Ft	2019.52.1.
Díztörölköző	20. század eleje	Színessel hímzett, madármotívumokkal, PM monogrammal	5.000 Ft	2019.53.1.
Gyászabrosz	19. század vége	Két szélből, felületén keresztben hat sávba rendezett fekete növényi motívumokkal	8.000 Ft	2019.54.1.
Törölköző	19. század vége	Feketével szőtt virágmotívumokkal, MM monogrammal	5.000 Ft	2019.55.1.
Szakajtó kendő	20. század eleje	Feketével hímzett levél és virágornamentikával.	2.000 Ft	2019.56.1.
Törölköző	20. század eleje	Piros, szőtt, stilizált növényi motívumokkal	3.000 Ft	2019.57.1.
Szakajtó kendő	20. század eleje	Fekete geometrikus mintával	2.000 Ft	2019.58.1.
Aszalterítő	20. század eleje	Körben és közepén feketével hímzett növényi motívumokkal	10.000 Ft	2019.59.1.
Gyász zsebkendő	20. század eleje	Körben cakkozott fekete hímzéssel, sarkában rózsa motívummal és Mariska felirattal	3.000 Ft	2019.60.1.
Gyász zsebkendő	20. század eleje	Körben cakkozott fekete hímzéssel	2.000 Ft	2019.61.1.
Díztörölköző	19. század vége	Három sávba rendezett, világoskék virág motívumsorral	3.000 Ft	2019.62.1.
Törölköző	20. század eleje	Három piros szőtt csíkmintával, hímzett LJ monogrammal	2.000 Ft	2019.63.1.
Törölköző	1940-es évek	Fekete laposöltéssel hímzett rózsamotívummal	4.000 Ft	2019.64.1.
Aszalterítő	20. század eleje	Keskenyebb szélein feketével szőtt, három sávba rendezett geometrikus motívumokkal	5.000 Ft	2019.65.1.
Komódterítő	1950-es évek	Fehér gyolcsból, három szélén csipkével és aszúrozással	3.000 Ft	2019.66.1.

Törölköző	20. század eleje	Fehér, keskenyebb szélein csipkével, DPN monogrammal	2.000 Ft	2019.67.1.
Törölköző	20. század eleje	Pirossal és feketével szőtt geometrikus és virágmotívumokkal, MM monogrammal	3.000 Ft	2019.68.1.
4 db fénykép	20. század eleje	Keretezett családi fotók	3.500 Ft	2019.69.1. 2019.69.2. 2019.69.3. 2019.69.4.
Párnahuzat	20. század eleje	Közepén keresztben széles világoskék, geometrikus mintázattal	3.000 Ft	2019.70.1.
Párnahuzat (2 db)	20. század eleje	Egyik keskenyebb szélén fehér hímzéssel (2 db)	5.000 Ft	2019.71.1. 2019.71.2.
Horgolt fogas,	1928	Világoskékkel és fehérrel horgolt fogas, hímzett 1928 évszámmal	2.000 Ft	2019.72.1.
Horgolt fogas,	1928	Pirossal és fehérrel horgolt fogas, hímzett D.P.SZ.F. monogrammal	2.000 Ft	2019.73.1.
Konyhai falvédő	1960-as évek	„Mit vegyek” Színes, nyomtatott textil falvédő. Pamutnyomóipari Vállalat Budapest	1.000 Ft	2019.74.1.
Konyhai falvédő	1960-as évek	„Kalória táblázat” Színes, nyomtatott textil falvédő.	1.000 Ft	2019.75.1.
Pólyahuzat	1965	Fehér színű, fehér lyukhímzéssel díszített	2.000 Ft	2019.76.1.
Törölköző	1970-es évek	Gyári címkével, keskenyebb szélein három rózsaszín sávval	1.000 Ft	2019.77.1.
Törölköző	1970-es évek	Gyári címkével, keskenyebb szélein három rózsaszín sávval	1.000 Ft	2019.78.1.
Uzsonnás szalvéta,	1970-es évek közepe	Körben három kék színű sávval.	500 Ft	2019.79.1.
Szoknya	1910-20-as évek	Fekete, derékban ráncolt	3.000 Ft	2019.80.1.
Blúz	1910-20-as évek	Fekete, hosszú ujjú	3.000 Ft	2019.81.1.
Melltartó	1910-20-as évek	Fehér pamutból, házilag varrt	1.000 Ft	2019.82.1.
Bugyogó	1910-20-as évek	Fehér gyolcs anyagból, megkötővel, szárain alul csipkével	3.000 Ft	2019.83.1.
Bugyogó	1930-as évek	Hosszú szárú, kék-rózsaszín virágmintás	1.000 Ft	2019.84.1.

		krepp anyagból		
Fejkendő	19. sz. vége	Fekete, ritka szövésű, geometrikus mintázatú, körben csipkével	1.000 Ft	2019.85.1.
Vállkendő	20. sz. eleje	Fekete, gyapjú, rojtozással	3.000 Ft	2019.86.1.
Csizma	1915 k.	Fekete női halina csizma	5.000 Ft	2019.87.1.
Mellény	1970-es évek	Rózsaszín, meleg alsónemű felsőtestre, hat, cérnával bevont fémgombbal.	1.000 Ft	2019.88.1.
Egészruha	1970-es évek	Végig gombos, virágmintás flanel ruha	1.000 Ft	2019.89.1.
Egészruha	1970-es évek	Végig gombos, párdúc mintás flanel ruha	1.000 Ft	2019.90.1.
Hálóing	1970-es évek	Flanel, kék virágmintás, elől gombos	1.000 Ft	2019.91.1.
Kezeslábas tipegő	1966	Zöld, csehszlovák, bélelt orkán tipegő	1.000 Ft	2019.92.1.
Tipegő	1960-as évek	Fehér, ujjatlan. Vállpántja gombolható	1.000 Ft	2019.93.1.
Sort nadrág	1970-es évek	Drapp, műszálas, házilag varrt	500 Ft	2019.94.1.
Esőkendő	1960-as évek	Háromszög alakú, áttetsző műanyag, apró fehér pettyekkel	500 Ft	2019.95.1.
Férfi ing	1970-es évek	Végig gombos, vékony szürke csíkos, nylon	500 Ft	2019.96.1.
Férfi ing	1970-es évek	Végig gombos, krémszínű, nylon	500 Ft	2019.97.1.
Gumi öv	1950-es évek	Piros, széles, elől arany színű kapoccsal	500 Ft	2019.98.1.
Mackófelső	1950-es évek	Bordó, pamut, elől cipzáras, alul gumival összehúzott	1.000 Ft	2019.99.1.
Tunika	1970 k.	Ujjatlan, mintás műszálas anyagból készült	1.000 Ft	2019.100.1.
Blúz	1950-es évek	Női ujjatlan, karcsúsított, krémszínű	1.000 Ft	2019.103.1.
Sapka	1970-es évek	Fehér, téli lányka sapka	500 Ft	2019.101.1.
Nadrág	1970-es évek	Szürke-kék kockás lányka nadrág	1.000 Ft	2019.102.1.
Jégeralsó	1950-1960-as évek	Fehér alapon csíkos, flanel anyagból	1.000 Ft	2019.104.1.
Szoknya	1970-es évek	Fodros, piros-fehér mintás	1.000 Ft	2019.105.1.
Szoknya	1970-es évek	Kék, loknis	1.000 Ft	2019.106.1.
Kombiné	1950-es évek	Selyem kombiné, ujjatlan	1.000 Ft	2019.107.1.
Kombiné	1950-es	Selyem kombiné,	1.000 Ft	2019.108.1.

	évek	ujjatlan		
Harisnya	1930-as évek	Selyemharisnya, egy pár	1.000 Ft	2019.109.1.
Női alsó	1950 – 60- as évek	Pamut	500 Ft	2019.110.1.
Női alsó	1950 – 60- as évek	Pamut	500 Ft	2019.111.1.
Máktörő	20. sz. eleje	Vastag fa henger, fa törőbottal	3.000 Ft	2019.112.1.1. 2019.112.1.2.
Kuglófsütő	20. sz. eleje	Kívül zöld, belül sárga alapon barna pettyes mázás cserépedény.	3.000 Ft	2019.113.1.
Káposztagyalu	1920-as évek	Fából, két fém késsel	1.000 Ft	2019.114.1.
Csizmahúzó	1920-as évek	Fából, két csapolt lábbal	2.000 Ft	2019.115.1.
Mángorló	1930-as évek	Barázdált mángorló esztérgált nyéllel.	2.000 Ft	2019.116.1.
Mosósulyok	1930-as évek	Téglaalakú, díszítetlen	1.000 Ft	2019.117.1.
Kávédaráló	1940-es évek	Fém, karral hajtható	2.000 Ft	2019.118.1.
Mérleg	1940-es évek	Konyhai mérleg	1.000 Ft	2019.119.1.
Kávédaráló	1940-es évek	Fém karral hajtható	3.000 Ft	2019.120.1.
Tejes kanna	1940-es évek	Alumíniumból	3.000 Ft	2019.121.1.
Tej kimerő	1940-es évek	Alumíniumból	1.000 Ft	2019.122.1.
Tejmerő kanál	1940-es évek	Alumíniumból	1.000 Ft	2019.123.1.
Brindzás hordó	20. sz. eleje	Fa dongaedény	3.000 Ft	2019.124.1.
Kefe	1970-es évek	Padlókefe	1.000 Ft	2019.125.1
Óra	1960-as évek	Ébresztő óra	1.000 Ft	2019.126.1
Óra	1960-as évek	Ébresztő óra	1.000 Ft	2019.127.1.
Petróleumlámpa	1940-es évek	Falra akasztható	1.000 Ft	2019.128.1.
Vállfa	1930-as évek	Fa vállfa	500 Ft	2019.129.1
Derelyevágó	1930-as évek	Fa nyél, fém vágórész	1.000 Ft	2019.130.1.
Kuglófsütő	1940-es évek	Fém, zománcos	2.000 Ft	2019.131.1.
Lekváros szilke	1930-as évek	Vászonedény	1.000 Ft	2019.132.1.
Köcsög	1930-as évek	Sárga mázas, felületén kék-sárga virágmotívumokkal	1.000 Ft	2019.133.1.
Szódásüveg	1960-as évek	Vastag üveg	500 Ft	2019.134.1.

Szódásüveg	1960-as évek	Vastag üveg	500 Ft	2019.135.1.
Baba konyhabútor garnitúra (6 db)	1970-es évek	Fából készült	4.000 Ft	2019.136.1. 2019.136.2. 2019.136.3. 2019.136.4. 2019.136.5. 2019.136.6.
Baba szobabútor garnitúra (4 db)	1970-es évek	Fából készült	4.000 Ft	2019.137.1. 2019.137.2. 2019.137.3. 2019.137.4.
Kutyapersely	1970-es évek	Lemezről	1.000 Ft	2019.138.1.
Ruha	1950-es évek	Kockás flanel anyagból	1.000 Ft	2019.139.1.
Kuglófsütő, tortaforma	1950-es évek	Fém	1.000 Ft	2019.140.1.
Kézi habverő	1950-es évek	Kézi hajtású, fém	1.000 Ft	2019.141.1.
Tejeskanna	1940-es évek	Kerek alapú bádogkanna fedővel	1.000 Ft	2019.142.1.
Tarkedli dagasztó edény	1940-es évek	Fehér mázas, két füllel	1.000 Ft	2019.143.1.
Összesen:			340.500Ft	

Történelmi gyűjtemény				
Megnevezés, leírás	Kor	Leírás, használat	Ár	Leltári szám
Szék	19. sz. vége	Támlás szék, bőr ülőfelülettel	10.000 Ft	Ht.2019.3.17.
Szék	19. sz. vége	Támlás szék, bőr ülőfelülettel	10.000 Ft	Ht.2019.3.18.
I. világháborús katonaláda	1914-18	Darabos Pál tulajdona volt	10.000 Ft	Ht.2019.3.13.
I. világháborús katonaláda	1914-18	Uhrin Mihály tulajdona volt	10.000 Ft	Ht.2019.3.14.
Olajnyomat	20. sz. eleje	Luther Márton portréja	15.000 Ft	Ht.2019.3.8.
Olajnyomat	20. sz. eleje	Luther Márton reformerek körében	15.000 Ft	Ht.2019.3.7.
Iskolaköpeny	1970-es évek	Kék, vászon	1.000 Ft	Ht.2019.3.22.
Munkaköpeny	1970-es évek	Kék, vászon	1.000 Ft	Ht.2019.3.23.
Kisdobos ing	1970-es évek	Fehér vászon, végig gombos, galléros, mellrészén kétoldalt gombolható zsebbel	2.000 Ft	Ht.2019.3.24.
Kisdobos nyakkendő	1970-es évek	Háromszög alakú, kék, nylon	1.000 Ft	Ht.2019.3.25.
Diáksapka	1950-es évek vége	Kék tányérsapka silttel, sárga rátét díszítéssel.	1.000 Ft	Ht.2019.3.26.
Keménykalap	1920-1930-as évek	Csabai cégjelzéssel, Uhrin Mihály tanító tulajdona volt	3.000 Ft	Ht.2019.3.27.

Bőrönd	1960-as évek	Vulkánfíber, téglavörös	2.000 Ft	Ht.2019.3.15.
Bőrönd	1960-as évek	Vulkánfíber, sötétbarna	2.000 Ft	Ht.2019.3.16.
Fényképezőgép	1960-as évek	Zenit fényképezőgép fekete bőr tokban	3.000 Ft	Ht.2019.3.11.
Fényképezőgép	1960-as évek	Orosz fényképezőgép, fekete bőr tokban	3.000 Ft	Ht.2019.3.12.
Írógép	1950-es évek	ERIKA típusú	3.000 Ft	Ht.2019.3.20.
Diavetítő	1970-es évek	Diafilmekkel	2.000 Ft	Ht.2019.3.19.
Tranoscius	19. század	Szlovák nyelvű énekeskönyv	35.000 Ft	Hd.2019.2.1.
Öv	1970-es évek	Úttörő öv. Bőr szíjon ezüstszerű csat, Előre felirattal	500 Ft	Ht.2019.3.28.
Csonka Magyarország iskolai térkép	1950-es évek	Papír, színessel nyomtatott	2.000 Ft	Hd.2019.2.96.
Uhrin Mihály népiskolai végbizonyítványa,	1895	Tanítói oklevél, keretezve	5.000 Ft	Ht.2019.3.10.
Uhrin János népiskolai tablója	1910	Keretezve	5.000 Ft	Ht.2019.3.9.
Philips rádió és eredeti számlája	1938	Uhrin Mihály tulajdona volt	8.000 Ft	Ht.2019.3.21.
Keretezett dokumentumok	1879-1891	Uhrin Mihály népiskolai tanító hagyatéka	2.000 Ft	Ht.2019.3.1.- Ht.2019.3.6.
Szakrajzok	1910 k.	Darabos János kőműves tanonc Békéscsabai tanonciskolai szakrajzai	5.000 Ft	Hd.2019.2.2- Hd.2019.2.6.
Két doboz irat	19-20. század	Választási iratok, plakátok, egyéb helytörténeti dokumentumok, papírrégiségek, könyvek	3.000 Ft	Hd.2019.2.7- Hd.2019.2.96.
Összesen:			159.500 Ft	
Mindösszesen:			500.000 Ft	

2. A műtárgyvásárlás megvalósításának eredményessége

A Darabos – Uhrin család hagyatékához tartozó néprajzi és történeti tárgyak megvásárlását az indokolta, hogy a megőrzött anyag *Békéscsabához köthető* helytörténeti emlékeket és néprajzi tárgyakat tartalmaz, valamint az, hogy a *térségre jellemző, jó állapotú, változatos tematikájú*, a közelmúlt jellegzetes tárgyi anyagát is reprezentáló, *jól dokumentálható tárgyak* a raktárban elhelyezhetőek, *illeszkednek az intézmény gyűjteményfejlesztési stratégiájához*, és *egy részük beépíthető a múzeum új állandó kiállításába is*.

Az *evangélikus vallású Uhrin család* a 18. században a felvidéki Ugrócról vándorolt Békés megyébe. A család felmenői között voltak földműveléssel, borászattal foglalkozók, de a második generáció tagjai közül ketten a tanítóképző elvégzése után tanyasi tanítóként dolgoztak, egy családtag pedig jogi egyetemet végzett, és Békéscsaba város árvaszéki ülnöke volt.

A múzeum számára megvásárolt anyag bútordarabokat, személyes tárgyakat, viseleti darabokat, magyar és szlovák nyelvű családi levelezést, hadifogoly naplót, a városi étellel

kapcsolatos dokumentumokat, a tanítói képzés és működés iratait, tankönyveket, fényképeket és hivatalos leveleket, valamint Uhrin Mihály a család életével kapcsolatos, 1975-ben írt visszaemlékezéseit tartalmazza.

Az eredetileg *debreceni református Darabos család* férfitagja beházasodás útján került Békéscsabára, 1930-ban nősült be az Uhrin családba. A család a későbbiekben az evangélikus hitet gyakorolta.

A szerzeményezés nyomán a 19–20. században házilag szőtt textíliák, dísztörölközők, keresztelői és temetési textíliák kerültek a múzeum gyűjteményébe. Ezek közül kiemelésre érdemes egy teljes, a gyász idejére szánt „háztözet” (függönyök, abroszok, ágytakarók) az 1900 évek elejéről. Említésre méltóak továbbá Darabos János (1892–1918) tanonc rajzai, valamint a Darabos Pál (1890–1963) szobafestő-mázoló mesterségére vonatkozó dokumentumok, eredeti mintarajzok, tanonciskolai rajzok és az első világháború idején írott naplója.

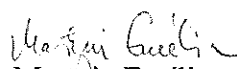
A hagyaték részét képezik a *közös háztartásukhoz tartozó* konyhai eszközök, edények, textíliák az 1930-as évekből, Darabos Pálné Uhrin Mária háztartási naplója (napi gyakorisággal vezetve az 1930–1960 évek közötti időszakban), valamint az 1910-es évektől az 1970-es évekig viselt ruhaneműi. A megvásárolt tárgyi- és dokumentum anyag tartalmazza az 1950-es évek utáni időszak emlékeit, ruhadarabokat, gyermekjátékokat, háztartási eszközöket, kerámia- és porcelán tárgyakat, Békéscsabához köthető dokumentumokat, kiadványokat.

3. A szerzeményezés lebonyolítása

A békéscsabai Darabos család hagyatékának előzetesen kiválogatott tárgyait a Munkácsy Mihály Múzeum 2019-ben vásárolta meg. A szerzeményezés lebonyolításában intézményünk néprajzos és történész muzeológusai, gyűjteménykezelői és restaurátora vettek részt az alábbi ütemezés szerint:

- A szerzeményezési bizottság elvégezte a műtárgyak felmérését, és a múzeumigazgatóval történt megbeszélés után döntés született ezek megvásárlásáról. Elkészült a műtárgyak műtárgyjegyzéke és fényképek készültek a helyszínen a tárgyról. A múzeum restaurátora elvégezte a tárgyak állapotfelmérését.
- Megtörtént a tárgyak adás-vételének lebonyolítása, majd szállítása a Munkácsy Mihály Múzeum Fábry utcai raktár- és restaurátorbázisára.
- Restaurátorunk elvégezte a tárgyak fertőtlenítését, tisztítását, konzerválását.
- Muzeológus és gyűjteménykezelő munkatársaink elvégezték a tárgyak hagyományos leltározását és számítógépes nyilvántartásba vételét excel táblákba.
- Leltározás után a tárgyakat elhelyeztük a történeti és néprajzi gyűjteményi raktárakban.
- Folyamatban van a műtárgyak fotózása, a leltári adatok feltöltése a Huntéka rendszerbe, majd közzététele a Magyar Nemzeti Múzeum OMMIK aggregációs adatbázisához csatlakozó museumap.hu portálon.
- Terveink szerint az új állandó kiállítás koncepciójának megfelelően a tárgyak egy részét szerepeltetni kívánjuk az előreláthatóan 2020-ban nyíló új állandó kiállításunkban, és az ahhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozásokon.

Békéscsaba, 2019. június 30.

Martyn Emília
tudományos-muzeológiai
osztályvezető